

ABONAMENTUL:

Anul III Lei = 140 Cor.

Anul II Lei = 72 Cor.

Anul I Lei = 36 Cor.

Prețul unui număr = 25 Bani

Prețul unui număr = 25 Bani

Prețul unui număr = 25 Bani

Prețul unui număr = 25 Bani

ROMÂNUL

REDACȚIA
ȘI ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi numărul 12

INSERTIUNILE
se primesc la administrație
și se taxează după cost.
MANUSCRIPTELE NU SE
ÎNAPUNZĂ.

Credință și morală.

Am vorbit în numărul de ieri de importanța covârșitoare a sentimentului de solidaritate ce trebuie să existe la baza partidului național român, pentru ca acesta să poată să-și îndeplinească mai departe greaua și delicata-i misiune.

Urmând ordinea în care au apărut necesitățile exprimate de d. ministru Vasile Goldiș, în expozeul făcut de dsa în adunarea de Dumineca trecută, ne vom ocupa azi de ideea de morală și credință, ce se impune să existe la baza României Mari, mai ales acum când toate mințile și toate sufletele au datoria să se schimbe și să se transforme ridicându-se la înălțimea împrejurărilor.

Credința, adevărata credință în sensul cel mai larg al cuvântului, a fost întotdeauna motorul celor mai înalte și mai nobile acțiuni omeniești.

Roadele binefăcătoare ale credinței ideologice, care mântuie și mută munții din loc, printr-o expresiune figurată a cuvântului, s'au vădit totdeauna când sentimentul acesta a năvălit cu putere în sufletul unui individ sau al unei colectivități.

Poporul român care a avut atât de mult de suferit dealungul veacurilor, a isbutit să iacă față tutulor primejdiilor și să biruiască toate obstacolele, păstrându-și libertatea și religiunea strămoșească grație numai credinței ce l'a însufiețit întotdeauna.

În adevăr, unde am putea întâlni mai multe pilde înălțătoare de credință decât în paginile făcute din glorie și sânge ale istoriei noastre naționale.

Unde am putea găsi o credință mai adâncă și mai curată ca în acțiunile eroice ale voevozilor noștri, cari își însoțeau totdeauna izbănzile dobândite pe câmpul de război printr-o nouă mânăstire ridicată ca un semn de mulțumire către cer.

La acei oameni aprigi ai trecutului nostru glorios, în afară de credința în Dumnezeu, exista și o altă credință, rezultată din credința în adevăr și în viitorul și în puterea neamului, dar și în propriile lor mijloace și puteri.

Talismanul acesta divin transmis urmașilor, a dat putință generațiilor ce au urmat de-a lungul secolelor să săvârșească după nevoie și suferință asupra umane realizarea idealului național.

Credinței ce a ridicat inimele tutulor românilor, credinței ce a susținut brațul soldatului nostru se datorește tot aceea ce am putut obține până azi.

Sentimentul credinței nu trebuie însă să se însuflească numai în momentele de grea cumpănă; el trebuie din contra să ne însoțească în fiecare moment, în toate împrejurările vieții noastre și în toate acțiunile ce săvârșim.

Astăzi după ce am dobândit victoria, se cuvine mai mult ca or când să avem credință în roadele ce aceasta trebuie să dea și după cum altă dată voevozii credeau în puterea brațului și în cinstea sufletului lor, noi trebuie să credem în ideile și în convingerile noastre și în noțiunile de dreptate și de adevăr.

Adevărata credință nu e aceea care se adresează în mod pasiv unei puteri superioare și dela care așteaptă ajutor, ci credința — forță și activitate — creatoare de îndemnuri și de energii.

Credința astfel înțeleasă și pusă fără de rezervă în folosul neamului, e pârghia cea mai puternică ce poate să ridice un popor.

Nu numai preoții sunt chemați să se pătrundă de adâncă frumusețe a acestui sentiment, ci toți fiii națiunii care are astăzi sarcina să se transforme în întregime, să remedieze toate neajunsurile și toate relele și să-și refacă în cadrul noii situații o minte și un suflet nou.

Nu mai atunci ne vom putea ajunge ținta, când credința cea mai adâncă și cea mai activă va sta la baza României Mari.

Ideea morală este adânc cuprinsă în ideea de credință, înțeleasă așa cum am arătat mai sus, încât din punctul acesta de vedere, întâia nu poate exista fără cea de a doua.

Un om care crede în mod fervent în dreptatea ideilor și convingerilor lui, atâta timp cât acestea sunt conforme rațiunii și spiritului de dreptate, nu poate fi decât un om moral.

O conștiință ce nu are nimic să-și reproșeze, nu poate fi decât conformă regulilor moralei, ce este știința de a face totdeauna bine și a evita tot ceea ce este rău.

Dacă însă morala este necesară unui individ în acțiunile lui particulare, ea este și mai necesară încă atunci când suntem chemați să servim interesele superioare ale neamului.

În acest din urmă caz, moral nu poate fi decât acela care e onest, desinteresat, generos când e vorba de binele obștesc, modest până a ocupa numai locul ce i-se cuvine, fără a râvni la situații destinate unor merite mai mari.

Nu mai dând probe de o asemenea abnegațiune și de o atare cinste sufletească poate cineva să-și servească țara, să fie servitor devotat al patriei, sau membru al unui partid, luând acest ultim termen în adevărata accepțiune a cuvântului, adică atribuindu-i misiunea de a reprezenta marile interese ale neamului.

Acela care va dovedi această organizațiune superioară sufletească, va arăta că este pătruns de spiritul adevăratei credințe și de acela al moralei creștine care ne dă putința să fim de folos aproapelui nostru, întrucât suntem folositor țării întregi.

România Mare, care se așează pe temelile ei definitive, și-și desăvârșește existența, are nevoie în acest ceas suprem de ajutorul tutulor fiilor săi, al căror suflet este înălțat de preceptele moralei creștine și de binefacerile fără de preț ale credinței.

A.

Serbarea diviziei 21.

Ofițerii diviziei 21 cu sediul în Arad, au aranjat pentru Sâmbătă 6 Sept. a. c. o serbare în localul cercului militar, (palatul Lloyd) în folosul soldatului român invalid.

Dela aceasta serbare nu trebuie să lipsească nici unul dintre aceia care vor să vină în ajutorul luptătorilor noștri.

Nota trimisă României de consiliul suprem.

Am arătat într'unul din numerile trecute că o nouă notă a fost trimisă României de consiliul suprem, referitor la rechizițiile făcute în Ungaria.

Telegrama ce am publicat însă cu acel prilej, nu conținea textul notei trimisă de Consiliul suprem.

Din telegramele primite reese că nota în chestiune a fost redactată în modul următor:

"In urma rapoartelor comisiunii interaliate dela Budapesta, constatând că armata română continuă să aplice în teritoriul unguresc sistemul rechizițiilor, care se întind la tot felul de produse alimentare, obiecte fabricate etc." — Consiliul suprem, exprimându-și impresia penibilă ce i-a cauzat aceste știri, cere să se pue capăt rechizițiilor.

Se adaugă, că o atitudine contrară ar putea să aibă urmări supărătoare asupra relațiilor dintre România și aliați."

REVOLUTIA DIN MUNTENEGRU.

Londra 4. Agenția oficială britanică, confirmă știrea, că muntenegrenii s'au răscolit pretutindeni în contra sârbilor. Muntenegrenii până acum au desarmat jandarmeria și micile detașamente din țară și cucerește teren spre frontiere.

Recunoștință.

Admirația și recunoștința adâncă, ce simțim noi românii liberați față de jertfa mare și sublimă, ce au adus-o pentru noi frații noștri liberatori, ostașii români din vechiul regat, ne vor stăpâni multă vreme inima și gândirea.

Acest sentiment ne îndeamnă să legăm de toate lucrurile noastre, amintirea fraților eroi, cari și-au dat viața, pentru a ne asigura nouă o existență liberă, ne îndeamnă să contribuim din toate ale noastre la eternizarea amintirii lor.

Din acest sentiment a pornit și inițiativa românilor din plasa Sebiș (jud. Arad) de a ridica un monument pe drumul dintre Buteni și Bârsa, pe locul unde un glonț dușman a stins în Joia mare, din săptămâna Patimilor, viața bravului colonel Paulianu, care cu viteazul său regiment, vânători 1, a eliberat acel ținut de teroarea dușmanului.

Suma adunată până acum pentru un monument în amintirea colonelului Paulianu trece de 6000 coroane.

Pentru a arăta modul cum înțeleg mai cu seamă țărani să-și arăte recunoștința față de liberatorul lor, înregistrăm contribuția pentru monument a grănicerului Vasile Carpine originar din comuna Bârsa, cu suma de 800 cor. adunată cu prilejul cununiei sale, la jocul miresei.

Fapta, ce nu așteaptă laudă a grănicerului Carpine, a servit ca îndemn la alte contribuții.

Faptul e mișcător, și pune în evidență unul din cele mai frumoase sentimente ale sufletului omenesc.

INFORMAȚII.

— »Lokalanzeiger« anunță din Buda-
pesta că un consorțiu englez a achiziționat
majoritatea acțiunilor societăților austriace
și ungare de navigație pe Dunăre.

— La granița româno-bulgară, bandele
bulgărești au continuat să atace pichetele ro-
mâne.

Faptul a fost adus din nou la cunoștința
comandamentului francez din Sofia.

S'a dispus luarea de severe măsuri
militare.

— Emisiunea împrumutului național de
20 milioane coroane cu 5 la sută, destinat să
acopere cheltuielile prilejuite de unirea Slesvi-
gului cu Danemarca, a avut mare succes.

S'au scris 100 milioane în două zile.

D. maior Alexiu Babescu a donat 100
cor. pentru monumentul lui Avram Iancu și
100 cor. pentru biserica din Mărășești.

— Numărul comunelor șvabe din Un-
garia de Vest, cari au cerut Conferinței alipirea
la Austria, se ridică la 321.

— Măsurile luate de Liga consumatorilor
din capitală, a avut ca rezultat faptul că lu-
crătorii chelnării s'au luat la ceartă cu pa-
tronii, acuzându-se reciproc că spoliau pe
clienți.

— În cele din urmă chelnării s'au pus în
grevă.

Restauratorii au deschis iarăși birturile, cu
personal feminin și cu chelnării cari au ac-
ceptat să lucreze fără remiză.

O parte din patronii de restaurante au
propus însă chelnării să li se fixeze un sa-
lariu lunar, stabilit între patroni și lucrători
fără a mai avea dreptul să perceapă bacșiș
dela consumatorii.

Chelnării au refuzat și această propunere
și astfel tratativele au fost întrerupte.

— A apărut Istoria Românilor pentru
clasa IV și VIII de liceu de d. N. Iorga.

— D. colonel C. Stere comandantul bri-
găzii 4 jandarmi, a inspectat ieri regimentul de
jandarmi no 9.

— În urma anchetelor privitoare la datoria
depozitelor rămase pe urma nemților la Ba-
badag, parchetul Tulcea a emis mandate de
arestare împotriva dlui V. Velter, primar,
Nestor D. Stoian T., cum și împotriva impli-
caților P. Panaitescu, I. Ganefi, Rollinger, I.
Lipovici, Zisu Taller și Avram Grad.

— Ziarele ieșene anunță că în urma unui
ordin al Marelui Cartier toți ofițerii ruși afla-
tori în țară sunt obligați să părăsească imediat
teritoriul român.

Brigăzile de siguranță au și luat măsuri
în acest scop.

— Preoții din Iași lucrează în vederea
creerii unei facultăți de teologie pe lângă
universitatea din Iași.

O delegație va pleca la București, pen-
tru a înmâna ministerului de instrucție desi-
deratul preoțimii ieșene.

Unii profesori din București s'au oferit
să țină cursuri în mod gratuit.

— Un decret-lege atribue județului Sibiu
șase mandate de deputați în loc de șapte, iar
județului Târnava-mare șase deputați în loc
de cinci.

— Gh. Buică, autorul compozițiilor pa-
triotice „Salutați oastea română”, „Doina
Iancului”, „La Carpați”, „Invocația preotului
St. o Iosif” se află de câteva zile la Arad.

Cu acest prilej atragem atenția publicului
asupra lucrărilor acestui harnic compozitor,
lucrări ce au fost bine apreciate în toate cer-
curile muzicale din capitală.

— „Banatul” anunță, că autoritățile din
Caraș-Severin, au arestat acolo pe Constan-
tin Burdea, ale cărui sentimente antiromâ-
nești sunt în deajuns de cunoscute.

— România a aderat la ultimul acord
intervenit între puterile aliate și Germania re-
lativ la repatrierea prizonierilor de război.

— Un cititor ne pune următoarea între-
bare:

Am citit acum câteva zile în „Românul”
o ordonanță cu privire la depărtarea emble-
melor ungurești din toate localitățile publice.

Mă miră cum se poate, că la oficiul de
dare orășenesc, în biroul dlui Stoica József
de Alsörenicze, mai este afișată o reclamă a
războiului maghiar cu coroana sf. Ștefan și o
mare cruce apostolică?

— Abonații din țosta Ungarie cari
trimit scrisori la administrație sunt
rugați ca pe lângă numirea românească
a localității să ne comunice —
în paranteză — și pe cea ungu-
rească.

Domnii acționari ai Băncii Centrale pen-
tru Industrie și Comerț s. p. a. cu sediul în
Sibiu, sunt rugați din nou să plătească ratele
restante la acții, cum și rata a III-a care e
scadentă în 1 Septembrie a. c. ca să se poată
emite acțiunile semnate. Pentru ratele nesolvite
la timp se vor socoti 6% interese de întârziere.
Ba 406-3

Diracțiunea.

— Manuscrisele nepublicate nu se înapoia-
ză. Cei ce ne trimit manuscrise sunt rugați să-și
păstreze copii.

— Abonații cari își schimbă do-
miciliul sunt rugați, ca deodată cu
noul adresă să ni-o comunice și pe
cea veche, căci în caz contrar expe-
dierea suferă întârziere.

— BIBLIOGRAFII. Cuvântul liber An. I
No. 2 conține: Cronica politică de X. Moartea lui
Gorki de I. Nădejde, Naționalitățile în România-Mare
de Const. Graur, În Măinile dușmanului de G. Mil-
lian Maximin, Notițe, recenzii etc. Prețul 1 Leu. Str.
Sărindar, București.

Ideea Europeană cu următorul sumar: În
Germania Revoluționară — Grupări și tendințe poli-
tice — de Mihai Tonca, Naționalism sau Umanita-
rism? — O polemică de idei între cititorii revistei —
Probleme austriace, Din carnetul unui drumeț, In-
semnări sociale și literare etc. Prețul 50 bani.

România Culturală No. 10-13 revistă
bilunară sub direcțiunea unui comitet, conține: Con-
gresul didactic dela Iași și „Federația corpului di-
dactic” de Mihail Dragomirescu, Iarăși în Transilvania
de I. Clinciu, Pe linie, schiță de Eug. I. Floru, Mi-e
suffletul o creangă (poezie) de Al. T. Stamatiaș, Con-
gresul din Cluj de Prof. D. Stănescu, Poetul (poezie)
de George Gregorian, Mugurii. E hora 'n sat (poezii)
de G. Talaz, Profesorii și părinții de P. I. Papadopol,
Eroii noștri de Ion T. Cruțescu, Informațiuni critice.
— Revista critică, (ziare, reviste, cărți. — Note cri-
tice. — Bibliografia critică și informativă. — Răspun-
suri. Prețul 1 leu 50. Calea Băicoianu 17. București.

Combaterea Mortalității Copiilor în România de
dr. A. Daniel.

Biblioteca Românică Mari No. 5. Problemele
fundamentale ale învățământului în România Mare de
Gh. Adamescu. Prețul lei 3-50.

— POȘTA REDACȚIEI. Ana Cărăbaș. In-
scrierile la universitatea din Cluj, se vor începe la
finele lunii Septembrie, pentru toate facultățile. Lo-
cuințe sunt greu de aflat, așa că e bine să mergeți
în a la 15 l. c.

Orbilimus. Articolul dtră nu se poate publica
deoarece este lipsit de obiectivitatea necesară unui
articol de polemică.

În ceea ce privește dreptul de răspuns, el este
valabil numai pentru articolele iscălite și redijate în
așa mod încât să nu cuprindă atacuri personale.

Român, caută casă bine mobilată, în cen-
tru. Eventual, penziune. Oferte
la redacția ziarului sub „ROMAN”.

Naționalitățile în România-Mare.

Sub acest titlu „Cuvântul liber” în No 2
publică un obiectiv articol, sub semnătura dlui
Costantin Graur din care extragem următo-
arele pasagi:

România a devenit un stat poli-etnic.
Cuvântul nu trebuie să supere, pentru că ex-
primă un adevăr. Firește, ar fi fost mai bine
dacă teritoriile liberate ar fi fost locuite numai
de români, pentru că țara ar fi avut o proble-
mă mai puțin. Dar în politică socotești ca
realitatea: și realitatea e, că în România Mare
se află câteva milioane de oameni aparținând
altor naționalități. Problema există deci, și
singurul lucru de făcut este s'o rezolve.

Și în vechiul regat se găsesec locuitori
de origine străină, în număr destul de apre-
ciabil: vr'o 200.000 de evrei pământeni (sta-
tistica arată 239.000 de evrei, inclusiv cei su-
puși străini) și cam tot atâția creștini de di-
ferite origini, cari și-au pierdut cetățenia stră-
ină, dar n'au căpătat-o pe cea română. Mai
sunt, în stărsit, dobrogenii, în bună parte ne-
asimilați, aceasta și din vina autorităților ro-
mânești. Dar pe când străinii din țară nu ce-
reau de cât să devie cetățeni români, căci
altă pretenție nici n'ar fi putut să aibă, cu cei
din provinciile anexate lucrul se prezintă al-
fel. Ei n'au dorit să fie români și nu le putem
cere să se bucure. Nu le putem cere nici a-
tâta obiectivitate încât să recunoască, ei, că
alipirea provinciilor la România este un act
de dreptate. Astfel că, pe când problema
străinilor din România veche se rezolvă prin
încetățenirea lor — și ar trebui grăbit decretul
pentru încetățenirea și a creștinilor, după cum
au fost încetățeniți evreii — în provinciile
liberate problema nu se rezolvă încă prin
faptul că cei de origine străină sunt procla-
mați cetățeni. Contăm deci dela început pe
faptul că sunt în țară câteva milioane de ne-
mulțumiți.

În primul rând, constatăm că numărul
străinilor, deși apreciabil, nu este alarmant,
pentru că al românilor e mult mai mare. Ro-
mâni constituiesc o majoritate imensă. Pe când
ungurii formau abia o treime din țara pe care
o stăpâneau, românii sunt de patru ori mai
numeroși decât naționalitățile. Pentru moment
nu e deci nimic de temut din partea acestora.
Cât vor dura actualele împrejurări politice in-
ternaționale, guvernul și poporul român n'au
a se teme de nimic din partea ostilităților in-
terne; iar până la o viitoare schimbare a îm-
prejurărilor, care nu se știe când și cum s'ar
putea produce, este destul timp pentru a se
lua măsuri de siguranță, completă și ab-
solută.

Tendința unui popor dominant este — și
nu s'ar putea să nu fie — asimilarea naționa-
lităților conviețuitoare. Această tendință este
firească și n'are nimic reprobabil, ea poate fi
mărturisită fățiș și fără rezervă. Chestiunea e
numai cum procedezi, ce politică faci pentru
realizarea acestei tendinți. Cunoaștem politica
urmată de unguri și știm la ce rezultate a
dus. Prin urmare, de ea ne vom feri ca de
foc. Nu numai că România trebuie să respecte
cu sfîntenie angajamentul solemn luat și de
guvernul central și de consiliile dirigente ale
celor trei provincii de a acorda toate dreptu-
rile naționalităților anexate, dar trebuie să se
lase cea mai largă libertate de a-și împlini
dorințele lor naționale și să nu poată nici o
piedecă activității și dezvoltării lor economice.
Scopul nu este să fie împiedicate de a for-
mula vre-o plângere, ci să nu li se dea pri-
lejul de-a avea plângeri de formulat.

Lucrul poate să pară greu la prima ve-
dere; este foarte ușor în fond. Deși naționa-
litățile anexate sunt numeroase, numai două
din ele sunt susceptibile de irendentism: un-
guri și rutenii. Celălalte, bine tratate, — și
nu înțelegem să li se acorde privilegii, în bloc,
sau individual onora dintre membrii lor, ci
numai să fie tratate corect — se vor deprinde
foarte ușor cu noua stare de lucruri, vor avea
maximul posibil aici și nu se vor putea gândi
aiurea. Întră în această categorie: nemții și
evreii din Transilvania, Banat, Bucovina și
Basarabia, cari reprezintă numerește mai-

ritatea elementelor străine anexate, apoi micile grupări răzietze de greci, armeni, etc. Dar și ungurii și rutenii, pe cari îi considerăm ca elementele cele mai refractare apropierei vor putea fi cuceriti măcar în parte, făcându-se în blocul lor o spărtură care se va putea lărgi din ce în ce.

Și ce trebuie făcut pentru aceasta? Încodată, nu e vorba să li se acorde privilegiul — privilegiul nu se cuvină nimănui în România nouă — nici să li se tolereze eventuale acțiuni în privința statului român, ci să fie tratați din capul locului ca perfecti cetățeni, având și în practică toate, absolut toate drepturile cari fără îndoială vor fi prevăzute în lege, putând aspira la orice situație în stat de îndată ce vor avea meritele individuale necesare, cu alte cuvinte ei să aibă în statul român toate posibilitățile pe cari le-ar fi avut în statul lor, minus aceea de a asupri pe alții. Aceasta e partea pozitivă. Și acum partea negativă, adică ce nu trebuie să se facă față de ei: nu trebuie făcută nici o presiune, nici o constrângere, nici o propagandă oficială de românizare, nu trebuie să li se impute nici cunoașterea limbii românești. Propaganda se va face dela sine, pentru că oricât de superioară ar fi, de pildă, cultura germană, vor fi înundați de cultura română, care aici, la sursă, va da raze mai puternice decât cele venite din Germania îndepărtată, iar limba o vor învăța din proprie inițiativă, pornită din interes și din simpatie.

Nu există popoare inasimilabile; dar asimilarea nu se face niciodată prin constrângere, și se face întotdeauna dela sine, când împrejurările o favorizează.

E regretabil că România găsește în provinciile liberate atâtia străini. Dar ar fi și mai regretabil dacă ei ar lipsi și locurile lor ar fi goale, pentru că nici așa țara nu este destul de populată. Dacă mulți din ei, nemulțumiți de situația lor, ar emigra, lucrul ar prezenta mari neajunsuri, din punctul de vedere moral, dar și din punctul de vedere practic: golul s'ar resimți.

Prezența lor în țară constituie un neajuns mult mai mic. Ce rău implică un mare număr de energii, colaborând forțamente la activitatea națională a țării, în meserii, în industrie, în comerț, în cultura intelectuală? Am văzut că se invoacă interesul economic: în Transilvania, de pildă, străinii au toată industria în mâinile lor și economia națională se canonește să găsească mijlocul de a-i scoate din pozițiile ce ocupa. Este o erezie fără seamă! Exploatarea bogățiilor țării e abia la începutul ei; numărul locurilor de creat este imens. Pe baza începutului prosper existent se poate continua dezvoltarea; și dacă ungurii împiedecau anume pe români de a se infiripa, asemenea piedeci nu vor mai fi posibile. Dar să concepim o acțiune de ruinare a actualilor deținători spre a le lua locul, cum propune Economia Națională, este o concepție pur și simplu ridicolă, iar o încercare de a o aplica ar fi monstruoasă.

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) acei cari, fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colporta, comenta în orice chip știri, fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, să aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război.

Inmormântarea martirului George Ionescu.

Eri, 4 Septembrie d. a. 3 ore a fost înmormântat la Arad, cu deosebită pompă martirul neamului nostru, George Ionescu, fost secretar comunal în Ciucii Hălmeagului. La înmormântare a luat parte întreaga intelectualitate arădană și deputațiunea din Ciuci.

Șvabii și Români.

Intru cât se face de multe ori confuzie între sași și șvabi, d. profesor N. Iorga dă sub titlul de mai sus uruătoarele lămuriri, pe care le estragem din „Neamul Românesc”:

Germani și unii și alții, Sașii vin dela Rinul-de-jos și, mai ales, dela Rinul mijlociu, pe când vechile așezări ale Șvabilor bănățeni, acelea unde și acuma e masa principală a fraților lor, se găsesc aproape de izvoarele râului. Șvabii sunt astfel germani de sud, având toate calitățile acestora, ca și defectele unite cu ele.

În aceste calități și defecte se poate recunoaște ca origine un anume amestec cu altă rasă. E sigur că toți Germanii renani au și sânge roman, dar mai ales mult, foarte mult sânge celtic. Firea lor veselă, mai se toasă de plăceri, în anume părți ale Rinului, arată aceasta. Dar proporția elementului renan e mult mai mare pentru șvabi, pentru aceia mai ales cari se află în unghiul dintre Rin și Dunăre, regiune care forma pentru romani o provincie în curs de romanizare. Naționalismul german ascunde cu îngrijire acest lucru, dar știința, care nu are aceleași preocupări, nu-l poate ascunde.

Este astfel între sufletul șvabului și al românului o legătură care nu se bagă de samă obișnuit și care apropie pe german de latin aici, cum îl apropie la Rin chiar, unde romanitatea e reprezentată de francezi.

Dacă șvabii ar fi venit, ca sașii, încă din veacul al XII-lea, ar fi fost cu puțință o mai mare apropiere. Dar așezarea lor în Banat, nu-e, ca pentru cei dintăiu, anterioară elaborării culturii moderne germane, ci posterioară ei. Veniți în al XVIII-lea secol, ei n'au trebuit s'o caute la izvor, căci o aduceau, în formele ei esențiale, cu dânșii.

Și totuși au fost mai puțin vioi în viața politică decât frații lor de sânge din Ardeal. Aceștia au venit din propriul lor îndemn, cu toată îmbierea regelui unguresc; ei s'au așezat pentru luptă și, un timp, au și trăit prin luptă. Au avut astfel un trecut care e al lor. Și-au creat o formă politică specială, care, și după desființarea ei recentă, trăiește în conștiință. Pe când Șvabii au fost aduși, ca simplu material uman, de Austria și au fost turnați dela început în forme administrative austriece, neavând dela sine nimic în afară de aceste forme.

Orice activitate politică li-a fost interzisă și astfel istoria lor pe acest teren e numai a unei gospodării naționale, care e firește foarte înaintată.

Nu mai în ultimul timp dintre aceia cari sprijineau această gospodărie pe un veșnic guvernamentalism față de unguri, s'a desfacut un tineret care a început — și a dus departe — o organizare culturală și politică.

Aceia ne chiamă azi pe noi în Banatul apusean, unde șvabii domină. E un fapt de reținut.

N. Iorga.

Ofensiva trupelor letone și estoniene.

Copenhaga, 4. — Trupele letone și estoniene au început deasemenea acțiunea militară contra Rusiei. Bolșevicii ieri au fost alungați din orașul Doho. Trupele estonice și letone au făcut mulți prizonieri și au capturat mult material de artilerie.

Telegrame.

Vințul de jos în deputațiune la d. Iuliu Maniu.

Sibiu, 3. — O deputațiune a alegătorilor din cercul Vințului, s'a prezentat la d. Iuliu Maniu, președintele C. D. R. și i-a oferit candidatura pentru mandatul de deputat în cercul Vințul de jos.

D. Iuliu Maniu, și-a exprimat recunoștința față de alegătorii săi din Ocna Sibiului, și față de toți alegătorii din fostul cerc electoral al Vințului.

Dsa a declarat, că va primi cu plăcere candidatura ce i se oferă, dar deocamdată nu se află în situațiune să dea vre-un răspuns definitiv în această chestiune, deoarece numai comitetului executiv central al partidului îi revine dreptul să fixeze pentru fiecare candidat cercul în care va trebui să lupte.

D. Iuliu Maniu a finit să accentueze necesitatea unei desăvârșite solidarități și discipline în sânul partidului. Vorbirea și-a încheiat-o făcând apel călduros către membrii comisiunii, să primească la rândul lor cu încredere hotărârile comitetului central al partidului.

Deputațiunea a primit cu aplauze și ovațiuni cuvintele înțelepte ale dlui Iuliu Maniu.

Austria la conferința de pace.

Paris 4. — O clausă din tratatul de pace, pe care-l va subscrie Austria, spune, ca Austria nu poate fi tratată după aceeași măsură, ca celelalte state ale puterilor centrale, fiindcă dintre responsabilitățile războiului cele mai multe trebuesc atribuite Austriei.

Avioane italiene în sbor la Varșovia.

Varșovia 4. Eri au sosit în Varșovia 3 avioane italiene, cari au sburat din Roma, peste Viena în capitala Poloniei. Acesta este primul roid aerian între cele două capitale.

Franta și Belgia.

Paris 4. Colaborarea economică dintre Franța și Belgia continuă în mod tot mai intensiv. Față de aliata cea mai apropiată, Franța dă dovadă de noblețea ei cunoscută de lumea toată.

Armatele lui Denikin au ocupat Elisabetopolul.

Varșovia 4. — Generalul Denikin a ocupat azi Elisabetopolul. Armatele generalului sporesc pas cu pas cu înaintarea lor. Populațiunea eliberată se atașează cu însuflețire la armata eliberatoare.

Armenia amenințată de Turcia revoluționară.

Salonic 4. Se vorbește la Constantinopol de un pact ce s'a încheiat între pașa Kemal, tătari și curzi, cu scopul, ca să atace deodată Armenia.

Anarhia din Asia-mică.

Salonic 4. Din Constantinopol se anunță că situațiunea în Asia-mică și în special în Anatolia, pe zi ce merge e tot mai gravă. Chermal Mustafa și-a asigurat simpatia întregii populațiuni și persecută fără milă populația creștină și pe puținii aderenți ai guvernului din Constantinopol. În capitalele tuturor vilaietelor se țin întruniri și manifestațiuni, la cari iau parte sau pașa Chermal Mustafa, s'au reprezentantul acestuia, Ever pașa. Populațiunea ianatăzată este cu mult meșteșug instigată de oratori dibaci, așa că fără o acțiune militară puternică, bolșevismul lui Chermal Mustafa, nu va putea fi suprimat.

Repatrierea prizonierilor din Germania.

București 4. Repatrierea prizonierilor noștri din Germania întâmpină mari dificultăți din cauza lipsei mari cu cărbuni pentru C. F.

Judecarea spartachiștilor.

Nauen 4. Tribunalul din Berlin a început procedura judecătorească în contra spartachiștilor deținuți. Deocamdată cinci, dintre cei mai primejdioși șefi ai spartachiștilor își așteaptă sentința pe mâine.

Redeschiderea internatului de băieți din Brașov.

Publicațiune.

Deodată cu începerea anului școlar 1919—1920 se redeschide Internatul de băieți al Eforiei școlare centrale gr. or. rom. din Brașov.

Ca centru cultural românesc, ca loc de viață, prin școlile lui excelente și prin frumuseța naturii, Brașovul a atras întotdeauna o multime mare de elevi, dintre cari numărul restrâns de 75—80 tineri erau primiți în internatul școlilor.

Zilele amare, ce au urmat după toamna anului 1916, au avut ca consecință și închiderea porților internatului pentru tot ce era românesc. Acum însă, când neamul românesc și-a văzut visul cu ochii, a revenit la viață și internatul nostru. Edificiu nou, excelent întocmit după cele mai moderne recerinte, fiind sub supravegherea și îngrijirea unei instituții, ca Eforia școlilor, care a înțeles să servească și să aducă jertfe cauzei românești, va fi căminul unei părți a tinerimei dedicată studiului, unde va găsi iubire și îngrijire aproape părintească. Informațiunile pentru părinți se cuprind în următorul Prospect.

Internatul care a fost deschis pentru prima dată în anul 1912 pentru elevii școlilor românești — liceu clasic, liceu real și școala comercială superioară — a o clădire impozantă aproape de liceul clasic și are:

- sale spațioase și luminoase de dormit (cu paturi de fier, somieră și saltea),
- sale luminoase de studiu,
- sale separate de mâncare (sufragerii),
- coridoare spațioase, închise, luminoase,
- conduct de apă (din izvor de munte),
- local propriu de baie cu dușuri
- încălzire centrală (calorifer),
- infirmerie (spital) în grădină,
- grădină mare cu pomi.

Elevii internatului se vor bucura de: a) hrană bună și igienică, b) sprijin la prepararea lecțiilor, c) baie, d) tratament medical, e) supraveghere lăsându-se însă peste zi și libertatea cuvenită.

Internatul e proprietatea școlilor și bucatăria se conduce în regie proprie.

Taxa de 1 elev e 300 lei lunar plătită anticipativ, cu rezerva de a urca sau scădea taxa după împrejurări.

Condițiunile de primire: Cererea de primire se va prezenta până în 1 Octombrie n. cu indicațiunea școlii la care voeste să fie înscris și va fi însoțită de următoarele acte:

1. ultimul testimoniu școlar, 2. atestat de botez, 3. act de revaccinare numai pentru elevii claselor I—II liceală și reală' 4. declarație legală, că părintii admit în caz de proces competența judecătorească din Brașov.

Fiecare elev va aduce cu sine: 6 cămăși de zi, 4 cămăși de noapte, pantaloni de baie, 6 ismene, 12 batiste, 6 perechi de ciorapi, 6 ștergare, 3 cearcașuri de pat (lepedeie), 1 plapomă cu nasturi, 3 cearcașuri de plapomă cu găuri pentru nasturi, 1 perină de cap, 4 fete de perină, 1 cuvertură (acoperitoare) albă pe pat, perie de cap, de dinți, de haine, de ghetă, peptene des și rar, săpun, 2 perechi ghetă, cremă și pantofi de casă, 6 servete de masă, 2 cârpe de praf, 2 cârpe de bucătărie, cutit, lingură și furculiță, 1 ceașcă pentru cafea și 1 linguriță, 1 pahar pentru apă, 2 farfurii.

Toate aceste lucruri trebuie consemnate într'un inventar scris în 2 exemplare.

Părinții vor însemna cu arnicu roșu rufele și hainele cosând pe ele numărul ce se va da deodată cu răspunsul de primire.

Pentru asigurarea locului în internat se cere plățile anticipativă a taxei pe una sau mai multe luni. Epistolele precum și banii sunt a se trimite la adresa: Direcțiunea Internatului str. Prundului nr. 39.

Părinții și tutorii sunt făcuți atenți ca să-și anunțe copiii curând, căci la caz că până la 1 Octombrie n. nu se vor anunța 50 elevi, Internatul nu se va deschide.

Brașov, la 30 August 1919.

Direcțiunea Internatului
gr. or. român.

Po 410—3

PROSPECT.

Sub numirea „Corvineana” se înființează în Deva, centrul județului Hunedoara, o societate anonimă pe acțiuni, cu un capital social de 250.000 lei. Acțiunile vor fi de câte 250 lei și vor fi nominative putând fi transferate cu aprobarea Consiliului de administrație.

Sediul societății este Deva.

Durata societății este nelimitată.

Societatea are ca scop: înființarea unei tipografii și librării în orașul Deva.

Societatea va fi condusă de un consiliu de administrație, numărul membrilor căruia îl va stabili adunarea de constituire.

Fondatorii își reserva dreptul să-și numească pentru primul period de 3 ani consiliul de administrație. Asemenea cenzorii vor fi numiți pentru primul an de cătră membrii fondatori.

Subscripțiunile se primesc cu începere dela 10 Sept. 1919 până la 20 Sept. 1919 la băncile „Decebal” Deva, „Ardeleana” Orăștie, „Grădinarul” Dobra, „Crișana” Brad, „Hațegana” Hațeg filială „Ardeleana” Petroșeni și „Progresul” Ilia.

La subscriere se varsă 30% din capitalul subscris și câte 5 lei de fiecare acțiune ca cheltueli de fondare.

Restul de 70% se varsă în timpul fixat de consiliul de administrație.

Subscriitorii prin faptul subscrierii recunosc opozabilelor fără nici o rezervă dispozițiunile statutelor și actul constitutiv. Fondatorii își reserva dreptul de a închide subscripția și înainte de termenul fixat dacă vor crede de necesar, precum și dreptul de a face repartiziunea acțiunilor subscrise în caz, când suma subscrisă va depăși capitalul de 250.000 lei.

Deva, la 1 Septembrie 1919.

MEMBRI FONDATORI:

Vasile Janza, subprefect. Dr. Nicolae Moș, medic. Dr. Ion Dobre, protopop tract. Deva. Dr. Eugen Tatar, juricons. jud. avocat. Dr. Petru Groza, avocat. Dr. Valer Pocol, primarul orașului Deva. Dr. Victor Velțan, dir. financiar. Valer Candrea, pres. sedr. orf. Nicolae Duma, preot. gr. or. rom. Dr. Simion Câmpean, primpretorul plasii Deva. Co 413—3

A V I Z.

Fac atenți pe toți, să nu dea împrumuturi minoreanului Andor Dema, nici să efectueze plăți la dânsul, pentru că nu primesc nici un fel de răspundere pentru ele.

A 407

Augustin Dema, măcelar.

De vânzare

150 măji metrice fân de câmp

adresa PETRU FAUR, comerciant. Șomosches p. Cermei (jud. Arad). Fa 409

INTELLIGENTES DEUTSCHES FRÄULEIN sucht Stelle — bis 15 Sept. als Haus oder Kinder Fräulein zum eine Kinde von 3—6 Jahren in feines Haus.

Zuschrieften erbeten unter „Verlässlich“, an die Administration. A 412

Furnisorul ADAM BOKOR în Arad, piața Andrassy Nrul 3.

Primește efectuarea de mutări și transportări mai departe expediții în loc și în provincie. Se ocupă cu furnizări de transport și trăsuri colective. A 408—5

De vânzare prânzitor de palisandru cu 6 scaune. Dormitoare permanent în depozit. Andrei Csatlós, măsar de mobile ARAD, strada Urban Iván numărul 17. Csa 376

A V I Z.

Comisariatul guvernial de alimentare a județelor Timiș, Torontal și Cianad caută de urgență

mai mulți controlori

abili pentru adunatul de cereale.

Condițiuni: să fie români cu pregătiri potrivite și referințe bune, cinstiți și muncitori.

Asemenea se caută o domnișoară care să știe scrie la mașină.

Vor fi foarte bine remunerați.

Reflecții cu documente și recomandări să se prezinte la Biroul Comisariatului, din Timișoara str. Sârbească No 5 Etagiul V.

Timișoara, 2 Sept. 1919.

Gh. Iovin

Io 414—5

comisar guv. de alim.

În atențiunea prea Onor. Dame.

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință că iarăși suntem în situația plăcută de a Vă servi săpunul „Margit” (Margaretta) și săpunul „Kedves” (Drăgălaș). — Prețul 8 cor.

Aceste săpunuri sunt scutite de materii vătămătoare pielei, fac spuma plăcută și dau feței un ten frumos.

Totdeauna fabricăm renumita Cremă „Margit” în calitatea din timpuri normale. Fim însă procurarea burcanelor imposibilă, rugăm, ca burcanele să ni-se aducă cu ocazia fiecărei comenzi. — Prețul burcanului (doze) 6 coroane.

Pudra „Margit” în prav și fluid, minuat, acopere fața și o scutește în contra calamității timpului.

Ne permitem a face încă odată atent prea On. Public căci toate preparatele pe cari noi le punem în circulație sunt nevătămătoare pentru ceea ce garantăm și luăm toată răspunderea.

Fö 170

Cu perfectă stimă:

Dr. Földes și Heks
farmaciști în ARAD.

FRĂȚII BURZA

COMERSANT DE FER

Magazin de mașini agricole și articole de specialitate

ARAD, Piața Boroshéni nr. 1. — Telefon 604

Mare depozit de rișnițe de porumb și ovăș, de mână cu mâna sau putere motorică, mașini (Triers) de ales negreața, vânturătoare, pluguri de săpat și arat, grepe, locomobile de benzină, 12 puteri de cai, mașini de treerat (îmblătit) cu îmblăitoare aparte, o garnitură de plug de arat cu două locomotive de aburi și cumpănă de tăietoare, oleu de mașini și de cilindri. — Metal alb (compoziții). Bu 235—25

Preparatele **SERAIL** sunt cele mai bune. Redan în cosmetic curând și păstrează catifele surie a feței, grunazilor, mânilor precum și coioarea albă. UNSOAREA SERAIL pentru noapte — 8 și 4 cor. CREMA SERAIL pentru ziua — — — 10 cor. PUDRA SERAIL (albă, roză, cremă, în coloa-rea corpului, lila și vânătă) — — — 8 cor. SERAIL PENTRU FINETA PIELEI — — — 5 „ APĂ DE FAȚĂ SERAIL — — — 10 „

Preparatele de sus le prepară conducătorul farmaciei RÖZSNYAY.

IULIU ASMĂNY, farmaciști

ARAD, colțul pieței Libertății și colțul străzii Eötvös. Bo 204-40